

ROMANIA

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CANERA DEPUTAȚILOR

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE

DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

doc@cdep.ro

MĂSURI ADOPTATE RECENT PENTRU STIMULAREA PREZENȚEI LA VOT

material documentar

februarie 2025

MARIANA-VIOLETA CINĂ, consilier parlamentar

Prezentul material documentar a fost realizat, pe baza răspunsurilor primite de la serviciile de documentare din cadrul parlamentelor statelor membre UE și din partea Regatului Unit, în cadrul rețelei Centrului European pentru Cercetare și Documentare Parlamentară – ECPRD 4951. Solicitarea cu subiectul *Submission of lists of candidates to political elections and measures to encourage participation of voters*, lansată de parlamentul Italiei la data de 23.12.2021, a conținut, printre altele, următoarea întrebare:

- In recent years, have specific measures been introduced, to **encourage participation of voters** in political / local elections?

În ultimii ani, multe state au luat măsuri pentru a promova participarea alegătorilor lor la alegerile locale, parlamentare și prezidențiale. În plus, în mai multe țări, inițiativele de combatere a absenteismului electoral fac în prezent obiectul unor dezbateri relevante, precum în cazul Germaniei și al Letoniei. Principalele domenii de intervenție sunt ilustrate mai jos și stau la baza celor mai interesante măsuri găsite în rândul acestor state.

Printre cele mai frecvente inițiative constatate în analiza comparativă se remarcă pregătirea de campanii de informare pentru promovarea participării alegătorilor, în special în ceea ce privește categoriile a căror participare este sub medie.

Acesta este cazul Norvegiei, de exemplu, care, pentru a promova participarea tinerilor, începând din anul 2020 a acordat o atenție deosebită sublinierii, în programele educaționale, a importanței votului și a participării democratice. O altă măsură în această direcție, care a avut efecte pozitive în ceea ce privește participarea - în special la alegerile locale - a constat în trimiterea de memento-uri alegătorilor, prin mesaje text pe telefoanele mobile, apeluri telefonice sau scrisori.

În mod similar, în Lituania, în timpul tuturor alegerilor, Comisia Electorală Centrală desfășoară mai multe campanii de comunicare pe rețelele de socializare și la televiziunea națională, cu scopul, în special, de a oferi informații despre cum și unde să voteze.

De asemenea, în Israel, Comisia centrală pentru alegeri utilizează diferite mijloace de comunicare pentru a informa cu privire la procedurile de vot și pentru a promova participarea în rândul acelor grupuri de alegători care au tendința de a participa sub medie.

În Portugalia, Comisia electorală națională desfășoară inițiative similare, în special prin intermediul celor mai populare mijloace de informare în masă.

În Țările de Jos, pe lângă mai multe campanii de informare realizate în săptămânile care preced alegerile, o atenție deosebită a fost acordată recent programelor de vot pe internet, în cadrul cărora oamenii, în special tinerii, participă la dezbateri și întâlniri cu reprezentanți ai diferitelor partide.

Marea Britanie acordă, de asemenea, o atenție deosebită implicării tinerilor, promovând campanii de informare înaintea alegerilor locale anuale și, de asemenea, gestionând, prin intermediul British Youth Council, inițiative precum Parlamentul tinerilor și Rețeaua tinerilor primari. În anul 2019, guvernul a promovat “Săptămâna națională a democrației”, stabilită și la nivel local în anul 2021.

În Elveția, Federația Parlamentului Tinerilor a creat programul „Easyvote”, menit să sporească participarea tinerilor la vot cu vârste cuprinse între 18 și 25 de ani, alături de inițiative similare la nivel cantonal sau municipal.

De asemenea, în Slovacia au fost promovate mai multe campanii, de către instituțiile europene și sectorul terțiar, pentru a încuraja participarea la vot.

În Ungaria, Biroul Electoral Național (NVI) desfășoară ample activități de informare, pe de o parte, prin informarea alegătorilor cu privire la convocarea alegerilor și prin furnizarea de informații utile conexe, prin scrisori sau prin campanii media tradiționale transmise la televiziune, radio și bannere electronice. Pe de altă parte, în fiecare an sunt organizate concursuri cu tematică electorală pentru elevii de liceu care urmează să voteze.

Suedia, în special, oferă o imagine a rezultatelor care pot fi obținute prin adoptarea de campanii de informare și acțiuni de sensibilizare, înregistrând o creștere constantă a prezenței la vot în ultimii 20 de ani, ajungând la niveluri de participare de 87% la alegerile parlamentare din anul 2018. Agenția Suedeză pentru Tineret și Societate Civilă a primit fonduri pentru a organiza simulări de alegeri în școli în timpul anului electoral, iar partidele parlamentare începând cu anul 2022 au primit, de asemenea, fonduri pentru a desfășura campanii speciale de informare, menite să ajungă la acea parte a populației unde se înregistrează în mod tradițional cea mai scăzută prezență la vot.

O altă măsură care ar putea crește participarea constă în scăderea vârstei de exercitare a electoratului activ.

Votul minorilor este parțial prevăzut în Germania, unde în unele landuri și pentru unele alegeri locale vârsta de vot este de 16 ani.

În Irlanda, se discută măsuri de modernizare și digitalizare a procedurilor de înregistrare a alegătorilor, în special prevederea unor forme de preînregistrare pentru cei cu vârsta de 16 sau 17 ani.

De asemenea, în Slovenia, în ultimii ani, sondajele efectuate de Consiliul Tineretului au arătat dorința, exprimată de jumătate dintre tinerii intervievați, de a participa la alegeri.

Alte măsuri adoptate la nivel european pentru combaterea abținerii electorale constau în posibilitatea exercitării dreptului de vot la distanță, nu numai pentru rezidenții din străinătate, pentru a evita necesitatea de a se deplasa fizic la o secție de votare, permițând votul prin corespondență sau chiar prin internet.

În timp ce, în Belgia schimbările au fost făcute doar pentru a simplifica prevederile naționale pentru cetățenii cu reședința în străinătate, în Polonia, din anul 2011, posibilitatea de a vota prin corespondență a fost permisă nu numai pentru alegătorii aflați în afara țării, ci și pentru persoanele cu handicap grav sau moderat care votează pe teritoriul național, pentru persoanele aflate în carantină obligatorie sau în izolare din cauza Covid-19 și pentru persoanele cu vârsta de 60 de ani sau peste.

În Spania, prevederea votului prin corespondență este o punere în aplicare a unei dispoziții constituționale (articolul 23), în timp ce în Slovacia campania „By heart at home” pentru votul prin corespondență din străinătate a dat rezultate pozitive.

În Grecia, în anul 2019 a fost aprobată o lege care prevede votul în persoană în secțiile de votare din afara țării, cu scopul de a facilita participarea la alegeri a grecilor din străinătate.

În Estonia este posibil să se voteze prin internet: în acest scop, alegătorul are nevoie doar de o carte de identitate și de PIN-ul aferent, de un cititor optic ad hoc, de o conexiune la internet și de un PC. Recent, a fost introdus și un sistem de identificare a alegătorului prin intermediul camerei smartphone-ului, în locul sistemului actual bazat pe cartea de identitate.

Printre măsurile adoptate pentru a promova participarea la vot în ultimii ani, menționăm dispoziția introdusă în Estonia pentru alegerile locale, care, pe lângă crearea unei liste electronice a alegătorilor pentru a extinde posibilitățile de vot, acestora li se permite să voteze la orice secție de votare din circumscripția respectivă. În plus, la stabilirea poziției secțiilor de votare, alegerea este ghidată de criteriile de comoditate și flexibilitate a locului de votare, permițând, de exemplu, votarea în centre comerciale.

În Grecia, alegătorii care locuiesc într-o municipalitate sau într-o circumscripție electorală diferită de cea din listele electorale în care sunt înscrși pot vota în secții de votare separate sau mixte înființate în capitala circumscripției electorale de reședință.

În Israel, din anul 2015, au fost înființate secții de votare speciale și suplimentare acolo unde cetățenii au dificultăți obiective în a se deplasa la secția de votare oficială și, în general, alegătorilor care se află în afara secției lor electorale li se garantează transportul public gratuit. Prin dispoziție legislativă, ziua alegerilor în Israel este considerată sărbătoare națională iar angajații sunt autorizați în mod automat să își ia timpul necesar votării, o măsură care este similară cu cea pusă în aplicare în Spania, unde există o dispoziție explicită pentru concediul plătit de la locul de muncă, în scopul exercitării dreptului de vot.

În Slovacia, în anumite condiții, alegătorii pot solicita un certificat de vot care să le permită să voteze în orice circumscripție, indiferent de reședința lor.

De asemenea, în Ungaria, în ultimii ani, s-a acordat atenție simplificării procesului de înregistrare, permițând alegătorilor să solicite electronic să voteze în altă localitate decât cea în care locuiesc.

În timp ce votul anticipat este admis în Suedia și Estonia - în această din urmă țară permițându-se, de asemenea, în ceea ce privește votul electronic anticipat, modificarea preferinței exprimate de până la o zi înainte de alegeri - în Israel, această dispoziție se referă numai la forțele armate, care pot anticipa votul cu până la 72 de ore înainte de data stabilită, și la personalul angajat în misiuni diplomatice, care îl poate anticipa cu până la 12 zile înainte.

În Lituania, pe lângă posibilitatea votului anticipat, pentru alegătorii care nu se pot deplasa la o anumită circumscripție electorală, se discută posibilitatea extinderii perioadei de vot anticipat de la 2 la 3 zile.

O altă măsură, a cărei adoptare este larg răspândită în țările europene pentru a contracara absența electorală, constă în prevederea concentrării într-o singură zi electorală comună a alegerilor naționale, regionale și locale. (alegeri simultane)

Măsuri adoptate recent pentru stimularea prezenței la vot

Belgia

În ultimii ani, au fost introduse următoarele măsuri pentru a încuraja participarea la alegeri:

- Simplificarea votului pentru cetățenii belgieni care locuiesc în străinătate și extinderea dreptului de vot pentru cei care locuiesc într-un stat care nu este membru al UE pentru alegerea Parlamentului European (Legea din 17 noiembrie 2016, disponibilă în [franceză](#) și [olandeză](#)).

- Organizarea unor alegeri mai eficiente, ținând seama de generalizarea alegerilor simultane la diferite niveluri de putere în Belgia: număr de listă comun în cazul alegerilor simultane, clarificarea procesului de desemnare a președinților birourilor electorale, în special în cazul alegerilor simultane, transmiterea electronică a proceselor-verbale ale secțiilor de votare etc. ([Legea din 19 aprilie 2018](#) și [Legea din 21 mai 2018](#)).

Finlanda

În Finlanda, se poate vota anticipat și nu în ziua alegerilor. Votul anticipat are scopul de a crește participarea la alegeri și de a reduce aglomerația la secțiile de votare în ziua alegerilor. Nu este necesar să se furnizeze un motiv pentru votul anticipat. O persoană cu drept de vot poate alege în mod liber să voteze în avans în loc să voteze în ziua alegerilor. Articolul 46 alineatul (1) din [Legea electorală](#) stipulează că orice persoană cu drept de vot poate vota în avans la secțiile generale de votare în Finlanda și în străinătate, la ambasadatele finlandeze. Articolul 47 alineatul (1) din Legea electorală stabilește perioada de vot anticipat: votul anticipat începe în a 11 zi înainte de ziua

alegerilor și se încheie în străinătate în a 8 zi iar în Finlanda în a 5 zi înainte de ziua alegerilor. Votul anticipat include, de asemenea, votul la domiciliu și votul în instituții.

Una dintre modalitățile de susținere a participării tinerilor la vot o reprezintă alegerile pentru tineri, care au loc în Finlanda de mult timp ca parte a educației pentru democrație. Alegerile tinerilor sunt întotdeauna organizate în legătură cu alegerile naționale în școlile generale, în școlile secundare superioare generale și în instituțiile profesionale. Alegerile pentru tineret reprezintă un eveniment de învățare pentru tineri, deoarece aceștia ajung să cunoască alegerile, partidele și candidații și au o experiență tangibilă a votului. În cadrul alegerilor pentru tineret, sunt votați aceiași candidați ca și în alegerile reale, însă rezultatele alegerilor pentru tineret sunt neoficiale și, prin urmare, nu afectează rezultatele alegerilor reale. Consiliul național finlandez pentru tineret Allianssi coordonează alegerile pentru tineret.

Lituania

Alegătorii care nu pot ajunge la o secție de votare pentru a vota în ziua scrutinului pot vota în avans. Un comitet electoral de circumscripție organizează votul anticipat. Votul anticipat trebuie să se desfășoare între orele 8.00 și 20.00 în ultima miercuri și joi înainte de ziua votării, în spațiile amenajate în prealabil și adecvate pentru votare, care se află în clădirea în care se află locul de muncă al primarului (directorului administrației) comunei pe teritoriul căreia se află circumscripția. La declararea unei situații speciale, votul anticipat se poate desfășura, prin decizia Comisiei Electorale Centrale, între orele 7.00 și 20.00, în ultima zi de luni, marți, miercuri și joi dinaintea scrutinului, în spațiile amenajate în prealabil și potrivite pentru votare, precum și în alte spații, indicate de o comisie electorală de circumscripție, care sunt amenajate suplimentar, potrivite pentru votare și care dispun de o cabină/cabine de vot și o urnă suplimentară. O secție de votare suplimentară trebuie să fie furnizată/închiriată de administrația municipală în termen de 10 zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a deciziei Comisiei Electorale Centrale menționate în prezentul alineat. Comitetele electorale de circumscripție, în conformitate cu procedura stabilită de Comisia Electorală Centrală, informează alegătorii care locuiesc într-o circumscripție electorală corespunzătoare cu privire la posibilitatea de a vota în prealabil într-o secție de votare suplimentară.

Regatul Unit

În fiecare an, Comisia electorală întreprinde campanii publicitare înaintea alegerilor locale. Acestea îi încurajează pe oameni să se înscrie la vot și să își exprime punctul de vedere. Exemple de resurse produse pot fi văzute pe site-ul lor web, [Democratic engagement resources](#). Comisia elaborează, de asemenea, resurse educaționale pentru profesorii și tinerii alegători, [Welcome to your Vote](#). În 2021, Comisia a pus la dispoziția alegătorilor, de asemenea, [resurse pentru a crește gradul de conștientizare a opțiunilor de vot](#), în timpul pandemiei de coronavirus.

În 2019, Guvernul Regatului Unit a organizat o [Săptămână națională a democrației](#), care a fost un program de activități menite să implice oamenii în democrație. Nu au fost planificate evenimente similare în 2020 sau 2021.

Guvernul a publicat, de asemenea, [Democratic Engagement: Respectarea, protejarea și promovarea democrației noastre](#) în ianuarie 2019. Acesta a evidențiat progresele înregistrate cu privire la un document de strategie publicat în decembrie 2017, care vizează încurajarea angajamentului democratic.

Autoritățile locale au desfășurat campanii precum Săptămâna democrației locale în octombrie 2021. Printre exemple se numără Barnet Council, Derry and Strabane Council, Kirklees.

Funcționarii autorității electorale, numiți de autoritățile locale, sunt responsabili în mod statutar de menținerea unui registru electoral corect pentru zona lor locală. Aceștia sunt liberi să desfășoare activități de sensibilizare la nivel local pentru a promova sensibilizarea cu privire la înregistrarea electorală și trebuie, de asemenea, să efectueze o cercetare anuală pentru a se asigura că registrele electorale sunt actualizate.

Consiliul Tineretului Britanic gestionează diverse programe de încurajare a contribuției tinerilor în sectorul public, inclusiv Parlamentul Tinerilor din Regatul Unit și Rețeaua Tinerilor Primari. O parte din finanțările nerambursabile ale Youth Council provin de la guvernul britanic.

Polonia

În Polonia, participarea scăzută a alegătorilor la alegerile politice/locale este o problemă importantă, dar nu au fost introduse multe instrumente noi pentru a încuraja cetățenii să voteze. De la alegerile locale din anul 2018, participarea alegătorilor a crescut semnificativ, însă nu a fost legată de niciun amendament.

Vârsta de la care Codul electoral acordă posibilitatea votului prin procură a fost redusă de la 75 la 60 de ani.

Inițial, Codul electoral a acordat posibilitatea votului prin corespondență doar alegătorilor aflați în străinătate. Această posibilitate a fost extinsă în mai 2011 pentru a

include persoanele cu handicap care votează pe teritoriul Poloniei. Prin amendamentul din 26 august, grupul alegătorilor care puteau vota prin corespondență a fost extins din nou și această oportunitate a fost oferită tuturor alegătorilor. Dreptul universal la votul prin corespondență în țară și în străinătate a fost abolit în anul 2018, iar în prezent (după un amendament suplimentar adoptat în 2020), în conformitate cu articolul 53a actual din Codul electoral, posibilitatea de a vota prin corespondență este disponibilă pentru:

1. persoane cu handicap grav sau moderat,
2. persoanele aflate în carantină sau izolare obligatorie,
3. persoanele în vârstă de 60 de ani sau mai mult.

Legea din 2 iunie 2020 privind normele speciale pentru organizarea alegerii președintelui Poloniei desfășurată în 2020 care permite posibilitatea votului prin corespondență ([Dziennik Ustaw](#) din 2020, punctul 979) tuturor cetățenilor încă o dată din cauza pandemiei de SARS-CoV-2. Legea nu a acordat dreptul la vot prin corespondență în cazul votului în circumscripții de votare separate, cum ar fi căminele studențești, penitenciarele sau navele maritime poloneze și nici în cazul în care alegătorul cu dizabilități utilizează ajutorul unui agent electoral. Acest act a fost aplicat numai la alegerea președintelui din 2020.

Codul electoral prevede, de asemenea, unele soluții specifice pentru facilitarea votului persoanelor cu handicap. Acestea pot vota folosind alfabetul Braille, informațiile despre alegeri trebuie furnizate într-o manieră adaptată persoanelor cu handicap și pot primi asistență pentru vot de la o altă persoană.

Spania

În Spania, sunt în vigoare unele măsuri pentru a favoriza exercitarea dreptului de vot, recunoscut în secțiunea 23 din [Constituția spaniolă](#), cum ar fi votul prin corespondență (subdiviziunea a 10-a, [Legea instituțională privind reprezentarea poporului](#)) sau acordarea de concedii plătite de la locul de muncă pentru exercitarea dreptului de vot (secțiunea 37.3.d, Statutul lucrătorilor, aprobat prin [Decretul legislativ regal](#), din 23 octombrie).

Webografie

https://youth.europa.eu/get-involved/democratic-participation/eu-elections-different-ways-of-voting-across-europe_en

<https://4euplus.eu/4EU-778.html>

<https://www.euronews.com/my-europe/2024/06/12/european-elections-2024-turnout-increased-participation-but-no-major-surge>